

30 - 499 Kraków, ul. Opatkowska 10A/7, NIP: 868-154-12-08, REGON: 120685887
tel. kom.: +48 600 362 234, e-mail: iwona.tworzydlo.wozniak@adwokatura.krakow.pl

Kraków, data sporządzenia: 8 stycznia 2021 r.,
aktualizacja: 15 stycznia 2021 r.

OPINIA PRAWNA

ANALIZA I OCENA UPRAWNIENÍ I KOMPETENCJI MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW OŚWIATY I WYCHOWANIA OKREŚLONYCH W ART. 30B I ART. 30C USTAWY Z DNIA 14 GRUDNIA 2016 R. - PRAWO OŚWIATOWE (T.J. DZ. U. Z 2020 R. POZ. 910 Z PÓŹN. ZM.) JAKO PODSTAWY PRAWNEJ DO ZAWIESZENIA LUB OGRANICZENIA ROZPORZĄZENIEM FUNKCJONOWANIA JEDNOSTEK SYSTEMU OŚWIATY W OKRESIE EPIDEMII ORAZ WPRZEWADZENIA POWSZECHNEGO NAUCZANIA ZA POŚREDNICTWEM TECHNIK I METOD NAUCZANIA NA ODLEGŁOŚĆ PRZEZ PRYZMAT PRZEPISÓW KONSTITUCJI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (DZ. U. NR 78, POZ. 483 Z PÓŹN. ZM.) ORAZ POZOSTAŁYCH PRZEPISÓW W/W USTAWY Z DNIA 14 GRUDNIA 2016 R. - PRAWO OŚWIATOWE (T.J. DZ. U. Z 2020 R. POZ. 910 Z PÓŹN. ZM.) I POZOSTAŁYCH PRZEPISÓW SYSTEMU OŚWIATY.

A. PODSTAWA PRAWA – ZAKRES OPINII

I. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm., dalej **Konstytucja**), a w szczególności przepisy:

Art. 70. *[Prawo do nauki]*

- 1. Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.**
- Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna. Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.
- Rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych. Warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi, określa ustawa.
- 4. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia.** W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.
- Zapewnia się autonomię szkół wyższych na zasadach określonych w ustawie.

Art. 92. *[Upoważnienie do wydawania rozporządzeń]*

1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

II. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm., dalej *Prawo oświatowe*). w szczególności przepisy:

Art. 30b. *[Czasowe ograniczenie lub zawieszenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty w sytuacjach nadzwyczajnych]*

W przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może czasowo ograniczyć lub czasowo zawiesić funkcjonowanie jednostek systemu oświaty na obszarze kraju lub jego części, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze.

Art. 30c. *[Wylączenie stosowania niektórych przepisów w razie czasowego ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty]*

W przypadku, o którym mowa w art. 30b, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może wyłączyć stosowanie niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.

Art. 35. *[Obowiązek szkolny]*

1. **Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18. roku życia.**
2. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia.

Art. 36 ust. 8. *[Spełnianie obowiązku szkolnego]*

Obowiązek szkolny spełnia się **przez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej albo niepublicznej.**

Art. 40. *[Obowiązki rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu]*

1. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:
 - 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
 - 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;
 - 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;

- 4) informowania, w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, o realizacji obowiązku szkolnego spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 10 lub 11.
2. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi nauki, na żądanie wójta gminy (burmistrza, prezydenta miasta), na terenie której dziecko mieszka, są obowiązani informować go o formie spełniania obowiązku nauki przez dziecko i zmianach w tym zakresie.
3. Rodzice dziecka realizującego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 37 ust. 1, są obowiązani do zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w tym zezwoleniu.

Art. 1. [Cele systemu oświaty]

System oświaty zapewnia w szczególności:

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju; (pkt 1);
- wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży; (pkt 3);
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej; (pkt 5);
- utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach; (pkt 14).

Art. 4 . [Definicje]

Ilekoć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

- 28) zadaniach oświatowych jednostek samorządu terytorialnego - **należy przez to rozumieć zadania w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej;**

III. Rozporządzenia wydane na mocy:

1. art. 30b ustawy *Prawo oświatowe*:

- 1) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 410 z późn. zm.).
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1389 z późn. zm.).

2. art. 30c ustawy *Prawo oświatowe*:

- 1) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493 z późn. zm.).

B. ANALIZA PRAWNA PRZEPISÓW USTAW

Ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. poz. 1842 z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 8 marca 2020 r., na mocy przepisu art. 28 tej ustawy, w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.) po art. 30a dodane zostały dwa przepisy kompetencyjne, tj.:

- 1) art. 30b w brzmieniu:

„Art. 30b. W przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może czasowo ograniczyć lub czasowo zawiesić funkcjonowanie jednostek systemu oświaty na obszarze kraju lub jego części, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze.”.

- 2) art. 30c w brzmieniu:

„Art. 30c. W przypadku, o którym mowa w art. 30b, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może wyłączyć stosowanie niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.”.

W/w normy stanowią tzw. normy kompetencyjne, o których mowa w przepisie art. 92 ust. 1 Konstytucji, upoważniające ministra właściwego do spraw edukacji i wychowania do wprowadzenia w drodze rozporządzenia określonych regulacji prawnych.

Jak wyżej wskazano, zgodnie z przepisem art. 92 ust. 1 Konstytucji rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, **na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania; upoważnienie zaś powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.**

Jednym z konstytucyjnych wymogów jest zatem „szczegółowość upoważnienia zawartego w ustawie” pod kątem **podmiotowym, przedmiotowym i treściowym**. Każde upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia, **zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu** (TK – K 12/99).

Szczegółowość przedmiotowa upoważnienia do wydania rozporządzenia wynika z **zakazu stanowienia upoważnień blankietowych**, czyli takich, które pozostawiają zbyt szeroki **marginus swobody regulacyjnej rozporządzeniodawcy** i które tworzą ryzyko, że treść rozporządzenia nie będzie zachowywała niezbędnego związku z celem i tematyką ustawy. Wymóg ten ma przeciwdziałać przekształceniu rozporządzenia w akt samoistny (zob. np. TK – K 27/05, SK 62/08, U 7/06).

W ugruntowanej linii orzeczniczej, Trybunał Konstytucyjny, wielokrotnie podkreślał, iż:

„Przepisy konstytucyjne nadają rozporządzeniu charakter wykonawczy. **Oznacza to, z jednej strony, że rozporządzenie musi pozostawać w ramach upoważnienia ustawowego, a z drugiej strony, że to upoważnienie ustawowe musi odpowiadać pewnym koniecznym wymaganiom szczegółowości**. Upoważnienie do wydania rozporządzenia winno mieć **charakter szczegółowy pod względem podmiotowym** ("określać organ właściwy do wydania rozporządzenia"), **przedmiotowym** (określać "zakres spraw przekazanych do uregulowania") oraz **treściowym** (określać "wytyczne dotyczące treści aktu"). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego upoważnienie do wydania rozporządzenia nie może mieć charakteru blankietowego i nie może pozostawiać prawodawcy rządowemu zbyt daleko idącej swobody w kształtowaniu merytorycznych treści rozporządzenia. Tak więc "w porządku prawnym proklamującym zasadę podziału władz, opartym na prymacie ustawy, jako podstawowego źródła prawa wewnętrznego, parlament nie może w dowolnym zakresie «cedować» funkcji prawodawczych na organy władzy wykonawczej. (...) Nie jest dopuszczalne, by prawodawczym decyzjom organu władzy wykonawczej pozostawiać kształtowanie zasadniczych elementów regulacji prawnej" (wyrok TK z 25 maja 1998 r., sygn. U. 19/97, OTK ZU nr 4/1998, poz. 47, postanowienie z 24 marca 1998 r., sygn. K. 40/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 12 oraz wyrok z 27 czerwca 2006 r., sygn. SK 35/04.)” [Wyrok TK z 18.09.2006 r., K 27/05, OTK 2006, nr 8, poz. 105.]

„(...) za punkt wyjścia należy przyjąć ustalenia dotyczące wykonawczego charakteru rozporządzeń dokonane w szczególności w wyrokach z 26 października 1999 r. (sygn. K. 12/99, OTK ZU nr 6/1999, poz. 120) i z 9 listopada 1999 r. (sygn. K. 28/98, OTK ZU nr 7/1999, poz. 156). Trybunał przypomina, że wymagania, którym muszą obecnie odpowiadać rozporządzenia, formułuje art. 92 ust. 1 Konstytucji. Przepis ten dopuszcza stanowienie rozporządzeń tylko na podstawie "**szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania**". Upoważnienie musi mieć charakter szczegółowy pod względem: 1) **podmiotowym** - musi wskazywać organ właściwy do wydania rozporządzenia; 2) **przedmiotowym** - musi określać zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz 3) **treściowym** - musi określać wytyczne dotyczące treści aktu. W orzecznictwie Trybunału utrwaliło się stanowisko, że ustawowe upoważnienie do wydania aktu wykonawczego (rozporządzenia) nie może mieć charakteru blankietowego (por. np. orzeczenie z 19

października 1988 r., sygn. Uw 4/88, OTK w latach 1988-1995, t. 1). Nie może ono pozostawiać organowi wydającemu akt zbyt daleko idącej swobody w kształtowaniu merytorycznych treści rozporządzenia. Trybunał stwierdza, że upoważnienie ustawowe musi być sformułowane tak, aby materie uregulowane w rozporządzeniu służyły realizacji celów wyrażonych w ustawie. W związku z tym powinno ono wyznaczać kierunek unormowań zawartych w akcie wykonawczym.”

„Trybunał przypomina również pogląd wyrażony w orzeczeniu z 22 września 1997 r., sygn. K. 25/97. Wskazał wówczas, że niedopuszczalne konstytucyjnie jest takie sformułowanie upoważnienia, które w istocie upoważnia nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, ale do samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich unormowań albo wytycznych (OTK ZU nr 3-4/1997, poz. 35). Jednocześnie Trybunał stwierdza, że nie można pozostawiać kształtowania zasadniczych elementów regulacji prawnej decyzjom organu władzy wykonawczej. Ustawodawca, wydając przepis upoważniający, wpływa na treść rozporządzenia. Organ wydający akt ma jedynie obowiązek wykonać delegację zawartą w ustawie. Każde rozporządzenie wydawane jest na podstawie ustawy i w celu jej wykonania. To znaczy, że powinno być ono oparte na wyraźnym, szczegółowym upoważnieniu i w zakresie w tym upoważnieniu określonym. Kompetencji nie można domniemywać z upoważnienia. Nie można ich również odkodowywać w drodze wykładni celowościowej. Brak stanowiska ustawodawcy w jakiejś sprawie należy interpretować jako nieudzielenie w danym zakresie kompetencji prawodawczej. Trybunał przypomina, że rozporządzenie nie może być sprzeczne z ustawą, na podstawie której zostało wydane. Nie może również być sprzeczne z normami konstytucyjnymi ani z żadnymi obowiązującymi ustawami, które w sposób bezpośredni lub pośredni regulują materię będącą jego przedmiotem. W tym zakresie Trybunał potwierdza tezę wyrażoną ostatnio w wyroku z 22 marca 2007 r., sygn. U 1/07, (OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 29): "(...) wzajemne relacje pomiędzy ustawą a rozporządzeniem oparte są zawsze na założeniu, że akt wykonawczy konkretyzuje przepisy ustawy. [Akt wykonawczy] **wydany może być tylko w zakresie określonym w upoważnieniu, w jego granicach i w celu wykonania ustawy w zgodzie z normami konstytucyjnymi, a także z wszystkimi obowiązującymi ustawami.** Z art. 92 Konstytucji wynika, że ustrojodawca miał wolę pełnego, podmiotowego i przedmiotowego określenia zakresu prawodawstwa podstawowego i w tym celu nałożony został na ustawodawcę zwykłego obowiązek precyzyjnego i szczegółowego sformułowania zakresu delegacji, a przez to także obowiązek organów upoważnionych do ścisłego jej wykonania. Akt wykonawczy jest tym samym ściśle związany z wolą ustawodawcy, wyrażoną w ustawowej delegacji". Trybunał przypomina, że funkcją upoważnienia ustawowego jest ukierunkowanie działalności prawotwórczej organów wydających rozporządzenie i określenie kryteriów legalnej i politycznej kontroli rozporządzeń ze strony właściwych organów. Oznacza to, że rozporządzenia regulują sprawy należące do ustaw. Jednocześnie Trybunał podtrzymuje linię orzecniczą dotyczącą wydawania rozporządzeń wypracowaną przed wejściem w życie Konstytucji z 1997 r. Trybunał Konstytucyjny potwierdza, że szczegółowe określenie materii rozporządzenia w upoważnieniu ustawy oznacza, że "materia ta powinna być określona poprzez wskazanie spraw rodzajowo jednorodnych z tymi, które reguluje ustawa, lecz które nie mają zasadniczego znaczenia z punktu widzenia założeń ustawy i które dlatego nie zostały

wyczerpująco uregulowane w danej ustawie, a są niezbędne dla jej realizacji" (zob. orzeczenie z 22 kwietnia 1987 r., sygn. K. 1/87, OTK w latach 1986-1995, t. 1). Trybunał podkreśla, że ustawodawca nie może udzielać upoważnienia do wydania aktu normatywnego, dotyczącego materii zastrzeżonych dla ustawy, które nie zostały uregulowane w danej ustawie. Materie uregulowane w rozporządzeniu muszą być jednorodne z tymi, które są uregulowane w ustawie (zob. wyrok z 15 października 1998 r., sygn. K. 7/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 96). Należy pamiętać, że sprawy przekazane do uregulowania w akcie wykonawczym nie powinny mieć zasadniczego znaczenia z punktu widzenia konstrukcji całej ustawy. Jednocześnie Trybunał, podtrzymując dotychczasowe stanowisko, stwierdza, że używanie zwrotu "rozporządzenie określi zasady i tryb postępowania" w przepisie upoważniającym należy ocenić krytycznie. **Sformułowanie to nie spełnia wymogu szczegółowego określenia zakresu spraw przekazanych do uregulowania i może powodować problemy w ocenie kontroli zgodności przepisów aktu wykonawczego z przepisem upoważniającym, zawartym w ustawie.** Cechą rozporządzenia, oprócz tego, że jest wydawane na podstawie szczegółowego upoważnienia, jest jego wykonawczy charakter. Oznacza to, że przepisy tego aktu normatywnego muszą pozostawać **w związku merytorycznym i funkcjonalnym z rozwiązaniami ustawowymi.** Upoważnienie ustawowe może zezwalać na modyfikację treści ustawy za pomocą rozporządzenia, ale to pozwolenie musi być wyrażone wprost w przepisie upoważniającym (...), akt wykonawczy do ustawy nie może w sposób samoistny zmieniać ani modyfikować treści norm zawartych w aktach hierarchicznie wyższych. Zmiana albo modyfikacja taka jest możliwa jedynie wówczas, gdy jest to wyraźnie wyrażone w przepisie upoważniającym. Od woli ustawodawcy zależy bowiem, w jaki sposób będzie ukształtowana treść rozporządzenia i w jakim stopniu akt podustawowy ma wpływać na przepisy zawarte w ustawie (por. S. Wronkowska, M. Zieliński, Komentarz do zasad techniki prawodawczej, Warszawa 2004, s. 236-237). Trybunał podkreśla, że przepisy rozporządzenia określają warunki do **zastosowania norm ustanowionych w samej ustawie i uszczegóławiają je w takim stopniu, w jakim ustawodawca tego nie uczynił, ze względu na ich drugorzędne znaczenie.** Rozporządzenie nie może jednak uzupełniać ustawy, rozbudowywać przesłanek zrealizowania jakiejś normy prawnej, określonej w ustawie, lub takich elementów procedury, które nie odpowiadają jej ustawowym założeniom. W opinii Trybunału, modyfikacja czy uzupełnianie ustawy w drodze rozporządzenia nie może być usprawiedliwiana tym, że w przepisie upoważniającym zawarte zostało sformułowanie "określa szczegółowe zasady i tryb postępowania". Również organ wydający akt wykonawczy nie może twierdzić, że wydanie rozporządzenia o danej treści było celowe czy racjonalne, mimo że delegacja nie zawierała upoważnienia do uregulowania konkretnych materii (por. też K. Działocha, Komentarz do art. 92 [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz red. L. Garlicki, t. II, Warszawa 2001).". [Wyrok TK z 12.07.2007 r., U 7/06, OTK 2007, nr 7, poz. 76.].

Szczegółowość treściowa upoważnienia do wydania rozporządzenia to **inaczej obowiązek zamieszczenia w nim wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego. Wytyczne muszą dotyczyć materialnego kształtu regulacji, która ma być ujęta w rozporządzeniu.** Mogą przybierać różną postać redakcyjną, w szczególności mogą mieć charakter „negatywny” (wykluczenie pewnych rozwiązań prawnych lub kierunków regulacyjnych) lub

„pozytywny” (wskazanie kryteriów, którymi powinien kierować się twórca rozporządzenia, zobowiązanie do zrealizowania określonych celów normatywnych). „Sposób ujęcia wytycznych, zakres ich szczegółowości i (...) zawarte w nich treści są w zasadzie sprawą uznania ustawodawcy” (TK – K 12/99, zob. też TK – K 20/99, U 5/06, K 38/12, K 59/13). Minimalne konstytucyjne wymogi odnośnie do szczegółowości wytycznych nie mają charakteru stałego; ich wyznaczenie zależy od regulowanej materii i jej związku z sytuacją obywatela. Wytyczne nie powinny być rekonstruowane z aktów prawa UE. (zob. chwiejne w tym zakresie stanowisko TK – U 6/07, U 5/12, Kp 1/09).

W rozporządzeniu nie mogą być regulowane sprawy, które stanowią przedmiot tzw. wyłączności ustawy. Im silniej regulacja ustawowa dotyczy kwestii podstawowych dla konstytucyjnego statusu jednostki (podmiotów podobnych), tym szersza musi być regulacja ustawowa i tym mniej miejsca pozostaje dla odesłań do aktów wykonawczych (zob. TK – K 10/11, K 10/09, P 9/09).

„Niezależnie zatem od problemu stopnia szczegółowości wytycznych lub ich braku kwestionowane upoważnienia ustawowe zawierają, jak już wcześniej zostało powiedziane, materię, która zgodnie z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji zastrzeżona jest dla regulacji ustawowej, przez co naruszają art. 92 ust. 1 Konstytucji ze względu na zerwanie więzi między ustawą a aktem wykonawczym. **Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie uznał za konstytucyjnie niedopuszczalne sformułowanie upoważnienia ustawowego, które w istocie upoważnia nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, ale pozwala na samodzielne uregulowanie całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich unormowań** (zob. wyrok z 31 marca 2009 r., sygn. K 28/08, OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 28 i cytowane tam orzecznictwo). Do relacji między ustawą a rozporządzeniem Trybunał Konstytucyjny odniósł się również w wyroku z 16 stycznia 2007 r., wyrażając pogląd, że "(...) nie ma takich materii, w których mogłyby być stanowione regulacje podustawowe (o charakterze powszechnie obowiązującym) bez uprzedniego ustawowego unormowania tych materii. Nie ma więc obecnie potrzeby stawiania pytania, czy dana materia musi być regulowana ustawowo (bo jest to zawsze konieczne w obrębie źródeł powszechnie obowiązującego prawa), natomiast pojawia się pytanie, jaka ma być szczegółowość (głębokość) regulacji ustawowej, a jakie materie wykonawcze można pozostawić rozporządzeniu. Odpowiedź na to pytanie zależy od normowanej materii. W niektórych dziedzinach (np. prawo karne czy - mówiąc szerzej - regulacje represyjne) zarysowuje się bezwzględna wyłączność ustawy, nakazująca normowanie w samej ustawie właściwie wszystkich elementów definiujących stronę podmiotową czy przedmiotową czynów karalnych (...). W innych dziedzinach prawa ustawa może pozostawiać więcej miejsca dla regulacji wykonawczych. **Nigdy jednak nie może to prowadzić do nadania regulacji ustawowej charakteru blankietowego, tzn. do pozostawienia organowi upoważnionemu możliwości samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich uregulowań ani wskazówek. Innymi słowy - możliwe jest też sformułowanie ogólniejszej zasady konstytucyjnej: im silniej regulacja ustawowa dotyczy kwestii podstawowych dla pozycji jednostki (podmiotów podobnych), tym pełniejsza musi**

być regulacja ustawowa i tym mniej miejsca pozostaje dla odesłań do aktów wykonawczych" (sygn. U 5/06, OTK ZU nr 1/A/2007, poz. 3)."
[Wyrok TK z 17.05.2012 r., K 10/11, OTK 2012, nr 5, poz. 51.]

Reasumując powyższe, należy stwierdzić, że **każde rozporządzenie jest więc aktem prawnym wydawanym w celu wykonywania ustawy oraz na podstawie udzielonych w niej upoważnień, co oznacza, że powinno być wydane na podstawie wyraźnego i szczegółowego upoważnienia ustawy w zakresie określonym w upoważnieniu, a nadto musi być wydane w granicach udzielonego przez ustawodawcę upoważnienia, w celu wykonania ustawy. Jednocześnie rozporządzenie nie może być sprzeczne z normami Konstytucji, aktem ustawodawczym, na podstawie którego zostało wydane, a także ze wszystkimi obowiązującymi aktami ustawodawczymi, które w sposób bezpośredni regulują materie będące przedmiotem rozporządzenia. Oznacza to zakaz wydawania rozporządzeń bez upoważnienia ustawowego, niebędących aktami wykonującymi ustawę oraz sprzecznych z Konstytucją i obowiązującymi ustawami.**

Przenoszą powyższe na grunt analizowanych przepisów, należy stwierdzić, co następuje:

Upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia w zakresie uregulowanym w art. 30c ustawy Prawo oświatowe zawiera co prawda upoważnienie dla właściwego organu do wydania rozporządzenia, niemniej trudno już przyjąć, że w sposób właściwy **określa zakres spraw przekazanych do uregulowania, gdyż nawet gdyby przyjąć, że przepis kompetencyjny może modyfikować, zmieniać, czy wyłączać przepisy ustawy kompetencyjnej, to już z całą pewnością powinien wskazywać dokładnie które przepisy ustawy kompetencyjnej mogą być modyfikowane, zmieniane, czy wyłączone. Określenie natomiast „niektóre przepisy” nie spełnia wymogu określenia szczegółowego zakresu sprawy przekazanych do uregulowania, nawet przy ich przykładowym wyliczeniu. Określenie bowiem „niektóre” może prowadzić do wyłączenia większości przepisów, i przeniesienia danej materii ustawowej do rozporządzenia. Nadto w/w przepis nie spełnia również wymogu posiadania wytycznych dotyczących treści aktu, określenie bowiem „wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.” nie spełnia tego wymogu, nie stanowi wytycznych dotyczących treści wydanego aktu, a upoważnienie do wprowadzenia odrębnych unormowań, tak by zapewnić prawidłową realizację celów i zadań jednostek.**

Minister właściwy do spraw edukacji i wychowania na podstawie tak sformułowanej treści upoważnienia ustawowego w rozporządzeniu **w dowolny sposób, bez merytorycznych wskazówek zawartych w ustawie**, nawet wyłączając przepisy tej ustawy oraz dwóch innych ustaw, wprowadzając uregulowania odrębne, może kształtować sferę praw, wolności jednostki lub obowiązków wyłączając niektóre przepisy ze wskazanych ustaw i wprowadzając uregulowania odrębne. W konsekwencji podejmowana w tym zakresie **samoistna działalność prawotwórcza doprowadziła do objęcia regulacjami rozporządzenia materii ustawowej i naruszenia praw i wolności jednostki, w tym powszechnego prawa do nauki określonego w art. 70 ust. 1 zd. Konstytucji oraz**

wprowadzenia nieprzewidzianego przez ustawę sposobu realizacji obowiązku szkolnego, który zgodnie z przepisem art. 70 ust. 1 zd. 2 Konstytucji winien być określonych przez właściwą ustawę, a ta określa realizację obowiązku szkolnego poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej lub niepublicznej (art. 36 ust. 8 ustawy *Prawo oświatowe*).

Jednocześnie podnieść należy, iż przywołany przepis zawiera natomiast kompetencje **nie do wykonania ustawy kompetencyjnej ale do wyłączenia stosowania niektórych przepisów tej ustawy kompetencyjnej**, a nadto kompetencje do wyłączenia stosowania niektórych przepisów **dwóch innych ustaw**, bez dokładnego wskazaniach, **których przepisów może dotyczyć owo wyłączenie, poprzestając na lakonicznym określeniu „niektórych”** i wprowadzając przykładowe wyliczenie, poprzez użycie pojęcia „w szczególności”, a nadto, upoważnia do wprowadzenia **w zakresie wyłączonych przepisów odrębne unormowanie, bez jakiegokolwiek dookreślenia co do owego odrębnego unormowania**, za wyjątkiem zapewnienia prawidłowej realizacji celów i zadań jednostek systemu oświaty.

Tak szeroko zakreślony zakres kompetencji, w zasadzie pozwala ministrowi właściwemu do spraw edukacji i wychowania wedle jego uznania wyłączyć **stosowanie wybranych przez siebie i w dowolnej ilości przepisów ustawy prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b i uregulować kwestie regulowane wyłączonymi przepisami w sposób odrębny, czyli nawet w sposób odmienny niż w trzech ustawach.**

Powyższe może zatem prowadzić do wyłączenia na mocy rozporządzenia nawet większości przepisów (przepis kompetencyjny bowiem nie wprowadza żadnych ograniczeń co do ilości możliwych do wyłączenia przepisów) i to w trzech ustawach, co spowoduje przeniesienie materii ustawowej do rozporządzenia i uregulowanie jest jednoosobowo w rozporządzeniu.. Przepisy ustawy *Prawo oświatowe* mogą być w zasadzie wyłączone w dowolnej ilości i w dowolnym zakresie w zakresie jednostek systemu oświaty, których funkcjonowanie zostało zawieszony lub czasowo ograniczone.

Wobec powyższego istnieje duże prawdopodobieństwo uznania w/w przepisu za niespełniający wymogów przepisu art. 92 ust. 1 Konstytucji (jako tzw. przepis blankietowy), a nadto za przekraczający w/w normę art. 92 ust. 1 Konstytucji, jako zawierający również upoważnienie do wyłączenia w drodze rozporządzenia stosowania przepisów innych ustaw, podczas gdy w/w przepis upoważnia do zawarcia w ustawie szczegółowego upoważnienia zawartego w celu wykonania tej ustawy, nie zezwala tym samym, by w jednej ustawie zawierać przepisy kompetencyjne do wydania rozporządzeń w celu wykonania innych ustaw.

Rozporządzenie wydane na podstawie w/w przepisu nie spełnia zatem konstytucyjnego warunku jego wydania na podstawie upoważnienia ustawowego zawierającego wytyczne dotyczące treści aktu wykonawczego.

C. ANALIZA PRAWNA PRZEPISÓW ROZPRZĄDZEŃ

Na podstawie w/w przepisów ustawy *Prawo oświatowe* zostały wydane następujące rozporządzenia, tj.: na podstawie:

1. art. 30b ustawy *Prawo oświatowe*:

- 1) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 410 z późn. zm.).
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1389 z późn. zm.).

2. art. 30c ustawy *Prawo oświatowe*:

- 1) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493 z późn. zm.).

Ad. 1.

Odnoszą się do przepisu art. 30b ustawy *Prawo oświatowe*, należy podnieść, iż upoważnia on właściwego ministra **do czasowego ograniczenia lub czasowego zawieszenia funkcjonowanie jednostek systemu oświaty na obszarze kraju lub jego części**, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze, jednakże wyłącznie w przypadkach **uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży.**”

– Przesłanki wydania

W/w przepis określa zatem przesłanki do wydania rozporządzenia, definiując je jako wystąpienia **nadzwyczajnych okoliczności zagrażających życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży.**

Jak wynika natomiast z wydanego na podstawie w/w przepisu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 410 z późn. zm.), czasowe ograniczenie

funkcjonowania jednostek systemu światy nastąpiło w związku z **zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.**

Jednakże wedle panującej opinii lekarzy pediatrów i epidemiologów, dzieci dużo mniej na **narażone na zachorowanie na chorobę COVID-19 wywoływaną wirusem SARS-CoV-2, a przebieg tej choroby u dzieci jest w większości przypadków dużo łagodniejszy niż u dorosłych.** Z danych opublikowanych przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie pediatrii wynika, że ryzyko zachorowania dziecka w kontakcie z chorym bezobjawowo wynosi zaledwie 0 - 2,2%. Przy kontakcie z osobami, które COVID-19 przechodzą objawowo, **dzieci także są mniej narażone niż dorośli,** to statystycznie 0,8-15,4%.

Jednocześnie w publicznym uzasadnieniu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, wielokrotnie wskazywano, iż w/w ograniczenie wprowadzone jest w celu ograniczenia transmisji wirusa SARS-CoV-2 oraz ochroną osób starszych, które ciężko przechodzą zakażenie tym wirusem, bowiem przebieg wywołanej tym wirusem choroby COVID-19 u ludzi starszych prowadzi nawet do zagrożenia czy utraty życia. Wskazano, wobec tego na przeciążenia systemu zdrowia, zmierzającego wręcz do jego niewydolności.

Jednocześnie, przyjęć należy, iż przesłanką wydania w/w rozporządzenia, **nie było przeciwdziałanie okolicznościom zagrażającym życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży, co w sposób oczywisty potwierdza zaniechanie wprowadzenia czasowego ograniczenia funkcjonowania przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, w przeciwnym bowiem wypadku dopuszczono by do narażenia życia lub zdrowiu dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz korzystających z innych form wychowania przedszkolnego.**

Brak jest bowiem jakichkolwiek badań, potwierdzających, że dzieci w wieku szkolnym są bardziej narażone na zarażenie wirusem SARS-CoV-2 i cięższy przebieg choroby COVID-19, niż dzieci w wieku przedszkolnym.

Wprowadzenie zatem w/w odmiennego traktowania dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci w wieku szkolnym, nie ma żadnego uzasadnienia epidemiologicznego, a potwierdza tylko albo

- **wprowadzenie nieuzasadnionego przesłankami ustawowymi ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w zakresie szkół podstawowych,**
- albo**
- **nieuzasadnionego przesłankami ustawowymi zaniechania ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w zakresie przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz innych form wychowania przedszkolnego.**

Wprowadzone ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty w zakresie szkół podstawowych przy jednoczesnym zaniechaniu tego ograniczenia w zakresie przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz innych form wychowania przedszkolnego, jest nielogiczne i wewnątrz sprzeczne i w zasadzie jest nie do obrony z punktu widzenia

przesłanek ustawowych, o których mowa w przepisie art. 30b *Prawa oświatowego*, na mocy którego ograniczono tylko część jednostek systemu oświaty, a części jednostek systemu oświaty nie ograniczono.

Tak samo, jak nie do obrony jest przyjęcie, że w/w wirus SARS-CoV-2 i wywołana nim choroba COVID-19, stanowi zagrożenie dla dzieci, przy jednoczesnym zaniechaniu ograniczenia funkcjonowania przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz innych form wychowania przedszkolnego.

Stosunkowo niewielkie zagrożenie w/w wirusem oraz chorobą potwierdza nadto fakt, iż dopuszczona do użytku publicznego szczepionka przeznaczona jest wyłącznie dla osób dorosłych, zaś prowadzone badania dotyczą dzieci powyższej 16 roku życia, właśnie z uwagi na stosunkowo niskie zagrożenie dla życia i zdrowia dzieci w/w wirusem i wywołaną nim chorobą.

Nadto, pojawia się coraz więcej opinii, iż tzw. „nauka zdalna” jest szkodliwa dla zdrowia psychicznego dzieci, powoduje uzależnienie od wirtualnej rzeczywistości i zaburza naturalne relacje społeczne u dzieci. Długotrwała ekspozycja na działanie ekranów komputerów lub laptopów, szkodliwa jest również dla zdrowia fizycznego, negatywnie wpływając na wzroki wady postawy. W obowiązującym systemie prawa, bardziej niż dziecko wydaje się być chroniony dorosły pracownik, który jeżeli w czasie pracy korzysta z monitora przynajmniej przez połowę dobowego wymiaru pracy (tj. z reguły 4 godziny) ma prawo do refundacji okularów. W przypadku dzieci klas VII czy VIII dobowy wymiar „nauki zdalnej” często przekraczał i przekracza wymiar 6 godzin zegarowych.

Wprowadzenie nauczania zdalnego, nie było również poprzedzone żadnymi badaniami w zakresie wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci.

– Przepisy rozporządzenia

Odnosząc się natomiast do treści przedmiotowego rozporządzenia wskazać należy, iż w przepisie § 1 ust. 1 i § 1a tego rozporządzenia określony został zakres podmiotowy, przedmiotowy i czasowy ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty. Zgodnie z przepisem § 1 przedmiotowego rozporządzenia, w roku szkolnym 2020/2021 ogranicza się w całości lub w części funkcjonowanie publicznych i niepublicznych jednostek systemu oświaty, w których odpowiednio wszystkie lub poszczególne zajęcia zostały zawieszony na podstawie przepisów wydanych na podstawie odpowiednio art. 95a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2017 r., art. 32 ust. 11 oraz art. 47 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, z zastrzeżeniem § 1a (ust. 1) Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, wprowadza się na czas, na jaki zostały zawieszony odpowiednio wszystkie lub poszczególne zajęcia (ust. 2).

Wedle natomiast przepisu § 1a ust. 1 w/w rozporządzenia, od dnia 9 listopada 2020 r. do dnia 3 stycznia 2021 r. na obszarze kraju **ogranicza się funkcjonowanie publicznych i niepublicznych:**

- 1) szkół podstawowych / szkół podstawowych w zakresie klas IV-VIII;
- 2) szkół ponadpodstawowych;
- 3) placówek kształcenia ustawicznego i centrów kształcenia zawodowego;
- 4) ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych.

W myśl przepisu § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia w jednostce systemu oświaty, której funkcjonowanie zostało w całości lub w części ograniczone zgodnie z § 1 ust. 1, **zawieszono zajęcia są realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość** zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. Zgodnie z przepisem § 2 ust. 2 rozporządzenia, w przypadku gdy zawieszono zajęcia nie mogą być realizowane w sposób, o którym mowa w ust. 1, dyrektor jednostki systemu oświaty ustala inny sposób realizowania tych zajęć. Wedle natomiast § 2 ust. 3a., w przypadku ograniczenia funkcjonowania szkół, placówek i centrów zgodnie z § 1a, zajęcia są realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, z wyjątkiem zajęć prowadzonych w szkole lub ośrodku, o których mowa odpowiednio w ust. 3f pkt 1 i § 1a ust. 2 i 3, a także zajęć, o których mowa w ust. 3h i 3j.. Zgodnie z § 2 ust. 3b, w przypadku gdy zajęcia nie mogą być realizowane w sposób, o którym mowa w ust. 3a, dyrektor szkoły, placówki i centrum, o których mowa w § 1a, ustala inny sposób realizowania tych zajęć.

Zgodnie natomiast z przepisem § 2 ust. 3f rozporządzenia, w przypadku szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, o których mowa w § 1a ust. 1, w odniesieniu do uczniów, którzy z uwagi na rodzaj niepełnosprawności lub brak możliwości realizowania zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, o których mowa w ust. 3a, nie mogą realizować tych zajęć w miejscu zamieszkania, dyrektor szkoły ma obowiązek:

- 1) zorganizować zajęcia w szkole lub
- 2) umożliwić uczniowi realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły.

Z w/w przepisów wynika, że w razie spełnienia wskazanych w tych przepisach przesłanek można w drodze rozporządzenia czasowo zawiesić lub ograniczyć funkcjonowanie jednostek systemu oświaty.

Wobec powyższego podnieść należy, iż ani w/w rozporządzenie, ani też ustawa Prawo oświatowe, a nie też żaden inny akt normatywny, nie definiuje, co należy rozumieć przez „czasowe zawieszenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty” oraz „czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty”.

Jakkolwiek można przyjąć, że pojęcie „**czasowe zawieszenie funkcjonowania**” jednostki systemu oświaty może być w miarę zrozumiałe, o tyle trudno przyjąć, że pojęcie „**czasowe ograniczenie funkcjonowania**” jednostek systemu oświaty jest możliwe do zdekodowania,

bez normatywnego dookreślenia na czym miałyby polegać owo „czasowe ograniczenia funkcjonowania” tych jednostek, albowiem jak wynika, z przywołanych przepisów, w szczególności przepisu art. 1 ustawy Prawo oświatowe, jednostki systemu oświaty zapewniają:

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju; (pkt 1);
- wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży; (pkt 3);
- dostosowanie treści, **metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów**, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej; (pkt 5);
- **utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach**; (pkt 14).

Czy zatem „czasowe ograniczenie funkcjonowania” oznacza np.: skrócone godziny pracy np.: w zakresie realizacji funkcji wychowawczej, opiekuńczej i wychowawczej, czy też w/w ograniczenia oznacza zawieszenie funkcji opiekuńczej i wychowawczej z pozostawieniem funkcji edukacyjnej. W rozporządzeniu nie tylko brak jest zdefiniowania pojęcia „czasowe ograniczenie funkcjonowania” tych jednostek, ale i poszczególne przepisy regulują przedmiotową materię w sposób sprzeczny. Zgodnie bowiem z przepisem § 2 ust. 1 rozporządzenia, w sytuacji „czasowego ograniczenia funkcjonowania” jednostek systemu oświaty **miałyby być zawieszane zajęcia, które mimo jednak iż zawieszenia, mają być jednak realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość** zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. **Takie sformułowanie jest jednak sprzeczne samo w sobie, gdyż albo w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, zajęcia są zawieszane, albo nie są zawieszane, a tylko są realizowane w realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zgodnie ze wskazanymi przepisami. Żadne zajęcia nie mogą być bowiem realizowane w żaden sposób, wobec ich jednoczesnego zawieszenia.**

Realizowanie zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość mogłoby być teoretycznie dozwolone tylko w sytuacji zawieszenia zajęć stacjonarnych realizowanych w szkole w trakcie spełniania przez dzieci obowiązku szkolnego poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej lub niepublicznej.

Wobec jednakże tak sformułowanego brzmienia, trudno określić charakter prawny zawieszonych zajęć jednocześnie realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nawet zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe.

Jednocześnie należy zauważyć, iż w/w nakaz realizacji zawieszonych zajęć z wykorzystywaniem metod kształcenia na odległość, w żaden sposób nie jest skorelowany z obowiązkiem dzieci uczestniczenia w owych zajęciach zawieszonych i realizowanych jednakże z wykorzystywaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Jak bowiem wynika z przepisu art. 36 ust. 8 *ustawy Prawo oświatowe* – który to przepis nie mógł zostać wyłączony nawet na podstawie w/w art. 30c *ustawy Prawo oświatowe*, albowiem przepis ten dotyczy spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci, jest zatem adresowany również do innych podmiotów niż „niektóre lub wszystkie jednostki systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b (tj.: których funkcjonowanie zostało czasowo zawieszone lub ograniczone) – **Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej albo niepublicznej. Brak jest natomiast w szeroko rozumianych aktach normatywnych dotyczących systemu oświaty, przepisu, który statuowałby spełnienia obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach realizowanych za pomocą technik i metod kształcenia na odległość.**

Ustawa Prawo oświatowe w przepisie art. 37 przewiduje jedynie **możliwość spełniania obowiązku szkolnego poza szkołą w formie edukacji domowej, jednakże odbywa się to na wniosek rodziców i za zgodą dyrektora szkoły podstawowej w drodze decyzji.** Niemniej, również w tej sytuacji nie dopuszcza się realizacji zajęć za pomocą metod i technik kształcenia na odległość.

Z powyższego wynika, że zgodnie z *ustawą Prawo oświatowe*, co do zasady obowiązek szkolny spełnia się poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej albo szkoły niepublicznej, natomiast wyjątkowo, za zgodą właściwego dyrektora, obowiązek szkolny może być realizowany poza szkołą podstawową. W/w ustawa, jak też żadna inna ustawa, nie statuuje możliwości spełniania obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo („obecność”) na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Wprowadzenie zatem **możliwość spełniania obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo („obecność”) na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość** musiałoby nastąpić w drodze ustawy, jako odmiennego sposobu spełniania obowiązku szkolnego.

Odmiennego sposobu realizacji obowiązku szkolnego nie można wprowadzić rozporządzeniem, nawet na mocy art. 30c *ustawy Prawo oświatowe*, gdyż nawet gdyby przyjąć, że przepis art. 30c w zakresie w jakim zezwala na wyłączenie w drodze rozporządzenia stosowanie niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, albowiem kompetencja ta nie dotyczy wyłączenia stosowania przepisów, które adresowane są również do innych podmiotów, niż w/w jednostki systemu oświaty, a nadto zgodnie z przepisem art. 70 ust. 1 in fine Konstytucji, sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa, jest to zatem materia ustawowa.

Nadto podnieść należy, iż w/w obowiązek szkolny spełniany poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej albo niepublicznej **skorelowany jest z ustawowymi obowiązkami nałożonymi**

na rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu. Zgodnie z w/w przepisem art. 40 ust. 1 *ustawy Prawo oświatowe*, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:

- 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
- 2) **zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;**
- 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;
- 4) informowania, w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, o realizacji obowiązku szkolnego spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 10 lub 11.

Nadto, zgodnie z przepisem art. 40 ust. 2 *ustawy Prawo oświatowe*, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi nauki, na żądanie wójta gminy (burmistrza, prezydenta miasta), na terenie której dziecko mieszka, są obowiązani informować go o formie spełniania obowiązku nauki przez dziecko i zmianach w tym zakresie.

Z kolei wedle przepisu art. 40 ust. 3 *ustawy Prawo oświatowe*, rodzice dziecka realizującego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 37 ust. 1, są obowiązani do zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w tym zezwoleniu.

Żaden akt normatywny **nie statuuje obowiązku rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu do sprawowania opieki nad dzieckiem w czasie uczestniczenia dziecka w zajęciach szkolnych, zapewnienia dziecku możliwość uczestniczenia w zajęciach realizowanych za pomocą technik i metod nauczania na odległość**, jak też zapewnienia temu dziecku urządzenia umożliwiającego dziecku uczestnictwo w tych zajęciach, w tym odpowiedniego komputera, czy laptopa oraz odpowiedniej infrastruktury informatycznej, Internetu, itp..

W/w rozporządzenie w tym zakresie również nie zawiera żadnych unormowań, w sposób dorozumiany nakładając w/w obowiązki na rodziców dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu.

Mając na uwadze powyższe, celem legalnego wprowadzenia obowiązku nauczania z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość, należałoby uregulować przedmiotową kwestię ustawowo, tak poprzez wprowadzenie nowej formy spełniania obowiązku szkolnego (obowiązku nauki), jak też skorelowanie tej formy spełniania obowiązku szkolnego (obowiązku nauki) z ustawowymi obowiązkami rodziców dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu (obowiązku nauki) a spełniających go czasowo w w/w nowej formie.

W kontekście powyższego zauważyć należy, iż co prawda zgodnie z przepisem § 2 ust. 3f w/w rozporządzenia, w przypadku szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, o których mowa w § 1a ust. 1, w odniesieniu do uczniów, którzy z uwagi na rodzaj niepełnosprawności lub brak możliwości realizowania zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, o których mowa w ust. 3a, nie mogą realizować tych zajęć w miejscu zamieszkania, dyrektor szkoły ma obowiązek:

- 1) zorganizować zajęcia w szkole lub

2) umożliwić uczniowi realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły,
niemniej w/w regulacja stanowi wyjątek od przyjętej w przedmiotowym rozporządzeniu zasady

Ad. 2.

– Przepisy rozporządzenia

Odnosząc się z kolei do treści wydanego na podstawie w/w przepisu art. 30c *ustawy Prawo oświatowe* Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493 z późn. zm.) należy stwierdzić, co następuje

W/w rozporządzenie z założenia ma na celu prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.

W szczególności przedmiotowym rozporządzeniem zostały określone szerokie obowiązki dyrektora jednostki systemu oświaty **w zakresie organizacji realizacji zadań z wykorzystaniem nauczania zdalnego i innych sposobów nauczania, (§ 1 ust. rozporządzenia), w szczególności:**

- ustalenie, czy uczniowie i nauczyciele mają dostęp do infrastruktury informatycznej, oprogramowania i Internetu umożliwiających **interakcję między uczniami a nauczycielami prowadzącymi zajęcia;**
- ustala, we współpracy z nauczycielami, technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane przez nauczycieli **do realizacji zajęć;**
- ustalenia, we współpracy z **nauczycielami, sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów na zajęciach oraz sposób i termin usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach edukacyjnych;**

jak też wskazano sposoby realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wskazując w szczególności na możliwość realizacji tych zajęć:

1) z wykorzystaniem:

- a) materiałów i funkcjonalności Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania pod adresem www.epodreczniki.pl,
- b) materiałów dostępnych na stronach internetowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, stronach internetowych jednostek podległych temu ministrowi lub przez niego nadzorowanych, w tym na stronach internetowych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych,

- c) materiałów prezentowanych w programach publicznej telewizji i radiofonii,
 - d) innych niż wymienione w lit. a-c materiałów wskazanych przez nauczyciela;
- 2) przez podejmowanie przez ucznia aktywności określonych przez nauczyciela, potwierdzających zapoznanie się ze wskazanym materiałem i dających podstawę do oceny pracy ucznia;
 - 3) **z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających wymianę informacji między nauczycielem, uczniem lub rodzicem;**
 - 4) przez informowanie rodziców o dostępnych materiałach i możliwych formach ich realizacji przez dziecko lub ucznia w domu - w przypadku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, edukacją wczesnoszkolną, wczesnym wspomaganie rozwoju, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi oraz uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

W oparciu, o powyższe przykładowe sposoby realizacji zajęć, powszechnie w szkołach dyrektorzy wprowadzili tzw. „nauczanie zdalne”, polegające na realizacji zajęć lekcyjnych w trybie online, jako zajęcia, na których udział (obecność) jest obowiązkowa, chyba tylko w oparciu o obowiązki dyrektora, wskazane m.in. w przepisie § 1 pkt 8 rozporządzenia wedle do obowiązków dyrektora jednostki należy m.in. ustalenie z **nauczycielami, sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów na zajęciach oraz sposób i termin usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach edukacyjnych), podczas gdy jak wyżej wskazano, brak jest ustawowej, a nawet jakiegokolwiek podstawy prawnej, która statuowałaby obowiązek dzieci do uczestniczenia (obecności) na zajęcia realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jak też podstawy prawnej, która statuowałaby spełnienie obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo (obecność) na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**

Nadto należy wskazać, iż na mocy rozporządzenia wydanego na podstawie przepisu art. 30c *ustawy Prawo oświatowej* w przepisie § 13b ust. w czasie ograniczenia funkcjonowania jednostki systemu oświaty wyłączono stosowanie **przepisów w ogóle, a nie tylko wobec wskazanych w przepisie kompetencyjnym jednostek systemu oświaty, tak przepisów ustaw wskazanych w tych przepisach, jak też ustawy zmieniającej, a nadto przepisów rozporządzeń wydanych na podstawie tych ustaw, podczas gdy przepis kompetencyjny zezwalał na wyłączenie stosowania niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.**

Wydane zatem na podstawie w/w przepisu **rozporządzenie narusza ustawową delegację, przekraczając jej granicę.**

D. REASUMCJA

Reasumując powyższe, należy stwierdzić, co następuje:

1. Przepis art. 30c *ustawy Prawo oświatowe* może zostać uznany za przepis nie odpowiadający wymogom określonym w przepisie art. 92 ust. 1 Konstytucji RP; w szczególności w/w przepis zawiera bowiem kompetencje nie do wykonania ustawy kompetencyjnej ale do wyłączenia stosowania niektórych przepisów tej ustawy kompetencyjnej, a nadto kompetencje do wyłączenia stosowania niektórych przepisów dwóch innych ustaw, bez dokładnego wskazaniach, których przepisów może dotyczyć owo wyłączenie, poprzestając na lakonicznym określeniu „niektórych” i wprowadzając przykładowe wyliczenie, poprzez użycie pojęcia „w szczególności”, a nadto, upoważnia do wprowadzenia w zakresie wyłączonych przepisów odrębne unormowanie, bez jakiegokolwiek dookreślenia co do owego odrębnego unormowania, za wyjątkiem zapewnienia prawidłowej realizacji celów i zadań jednostek systemu oświaty; tak szeroko zakreślony zakres kompetencji, w zasadzie pozwala ministrowi właściwemu do spraw edukacji i wychowania wedle jego uznania wyłączyć stosowanie wybranych przez siebie i w dowolnej ilości przepisów ustawy prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b i uregulować kwestie regulowane wyłączonymi przepisami w sposób odrębny, czyli nawet w sposób odmienny niż w trzech ustawach; powyższe może zatem prowadzić do wyłączenia na mocy rozporządzenia nawet większości przepisów (przepis kompetencyjny bowiem nie wprowadza żadnych ograniczeń co do ilości możliwych do wyłączenia przepisów) i to w trzech ustawach, co spowoduje przeniesienie materii ustawowej do rozporządzenia i uregulowanie jest jednoosobowo w rozporządzeniu; przepisy ustawy *Prawo oświatowe* mogą być w zasadzie wyłączone w dowolnej ilości i w dowolnym zakresie w odniesieniu do jednostek systemu oświaty, których funkcjonowanie zostało zawieszony lub czasowo ograniczone; Wobec powyższego istnieje duże prawdopodobieństwo uznania w/w przepisu za niespełniający wymogów przepisu art. 92 ust. 1 Konstytucji (jako tzw. przepis blankietowy), a nadto za przekraczający w/w normę art. 92 ust. 1 Konstytucji, jako zawierający również upoważnienie do wyłączenia w drodze rozporządzenia stosowania przepisów innych ustaw, podczas gdy w/w przepis upoważnia do zawarcia w ustawie szczegółowego upoważnienia zawartego w celu

wykonania tej ustawy, nie zezwala tym samym, by w **jednej ustawie zawierać przepisy kompetencyjne do wydania rozporządzeń w celu wykonania innych ustaw.**

2. Rozporządzenie wydane na podstawie przepisu art. 30c *ustawy Prawo oświatowej* wyłącza stosowanie **przepisów w ogóle, a nie tylko wobec wskazanych w przepisie kompetencyjnym jednostek systemu oświaty, tak przepisów ustaw wskazanych w tych przepisach, jak też ustawy zmieniającej, a nadto przepisów rozporządzeń wydanych na podstawie tych ustaw,** podczas gdy przepis kompetencyjny zezwalał na wyłączenie stosowania niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek; wydane zatem na podstawie w/w przepisu **rozporządzenie narusza ustawową delegację, przekraczając jej granice.**
3. Z uwagi na określone w przepisie art. 30b *ustawy Prawo oświatowe* przesłanki do wydania rozporządzenia, tj.: „W przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży”, **zachodzą wątpliwość, czy obiektywnie ziściły się przesłanki do zastosowania tego przepisu,** tj.: czy biorąc pod uwagę przesłanki określone tym przepisem oraz zaistniały stan faktyczny były faktyczne obiektywne ustawowe podstawy do czasowego zawieszenia lub czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty; przy czym, **różne podejście do dzieci w wieku przedszkolnym, a inne do dzieci w wieku szkolnym, świadczyłoby albo za nieuprawnionym zastosowaniem w/w przepisu wobec dzieci w wieku szkolnym albo za nieuprawnionym niezastosowaniem w/w przepisu wobec dzieci w wieku przedszkolnym.**
4. Wydane na podstawie przepisu art. 30b *ustawy Prawo oświatowe* rozporządzenie, ani też *ustawa Prawo oświatowe*, a nie też żaden inny akt normatywny, **nie definiuje, co należy rozumieć przez „czasowe zawieszenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty” oraz „czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty”;** jednostki systemu oświaty realizują jednakże **funkcję edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą w czasie funkcjonowania tych jednostek;** z aktów normatywnych nie wynika zatem czy w/w ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty oznacza **czasowe ograniczenie funkcjonowania tych jednostek z pozostawieniem do realizacji wszystkich w/w funkcji, czy owo ograniczenie dotyczy zakresu realizowanych funkcji, np.: ograniczenie funkcji opiekuńczej i wychowawczej z pozostawieniem realizacji funkcji edukacyjnej, która wówczas miałaby być realizowana z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość;**

5. Zgodnie z wydanym na podstawie przepisu art. 30b *ustawy Prawo oświatowe* rozporządzeniem zajęcia zostały **jednocześnie zawieszono i jednocześnie istnieje obowiązek realizacji zajęć zawieszonych przy wykorzystaniu technik i metod kształcenia na odległość**; takie sformułowanie jest jednak sprzeczne samo w sobie, gdyż albo w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, zajęcia są zawieszono, albo nie są zawieszono, a tylko są realizowane np. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zgodnie ze wskazanymi z przepisami. **Żadne zajęcia nie mogą być bowiem realizowane w żaden sposób, wobec ich jednoczesnego zawieszenia**; realizowanie zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość mogłoby być teoretycznie dozwolone tylko w sytuacji **zawieszenia zajęć stacjonarnych realizowanych w szkole w trakcie spełniania przez dzieci obowiązku szkolnego poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej albo niepublicznej**; wobec jednakże tak sformułowanego brzmienia, **trudno określić charakter prawny zawieszonych zajęć jednocześnie realizowanych** z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nawet zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Prawo oświatowe*;
6. **Nakaz realizacji zawieszonych zajęć z wykorzystywaniem technik i metod kształcenia na odległość, w żaden sposób nie jest skorelowany z obowiązkiem dzieci uczestniczenia w owych zajęciach zawieszonych i realizowanych jednakże z wykorzystywaniem metod i technik kształcenia na odległość**. Jak bowiem wynika z przepisu art. 36 ust. 8 *ustawy Prawo oświatowe* – który to przepis nie mógł zostać wyłączony nawet na podstawie w/w art. 30c *ustawy Prawo oświatowe*, albowiem przepis ten dotyczy spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci, jest zatem adresowany również do innych podmiotów niż „niektóre lub wszystkie jednostki systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b (tj.: których funkcjonowanie zostało czasowo zawieszono lub ograniczone) – **Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej albo niepublicznej. Brak jest natomiast w szeroko rozumianych aktach normatywnych dotyczących systemu oświaty, przepisu, który statuowałby spełnienia obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach realizowanych za pomocą technik i metod kształcenia na odległość**. *Ustawa Prawo oświatowe* w przepisie art. 37 przewiduje jedynie **możliwość spełnienia obowiązku szkolnego poza szkołą w formie edukacji domowej, jednakże odbywa się to na wniosek rodziców i za zgodą dyrektora szkoły podstawowej w drodze decyzji**. Niemniej, również w tej sytuacji nie dopuszcza się realizacji zajęć za pomocą metod i technik kształcenia na odległość. Z powyższego wynika, że zgodnie z *ustawą Prawo oświatowe*, co do zasady obowiązek **szkolny spełnia się poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej albo szkoły niepublicznej, natomiast wyjątkowo, za zgodą właściwego dyrektora, obowiązek szkolny może być realizowany poza szkołą podstawową**. W/w ustawa, jak też żadna inna ustawa, **nie statuuje możliwości spełnienia obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo („obecność”) na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**. Wprowadzenie zatem **możliwość spełnienia obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo („obecność”) na zajęciach realizowanych z wykorzystaniem metod i**

technik kształcenia na odległość musiałyby nastąpić w drodze ustawy, jako odmiennego sposobu spełniania obowiązku szkolnego. Odmiennego sposobu realizacji obowiązku szkolnego nie można wprowadzić rozporządzeniem, nawet na mocy art. 30c ustawy Prawo oświatowe, gdyż nawet gdyby przyjąć, że przepis art. 30c w zakresie w jakim zezwala na wyłączenie w drodze rozporządzenia stosowanie niektórych przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b jest zgodny z przepisem art. 92 ust. 1 Konstytucji, albowiem kompetencja ta nie dotyczy wyłączenia stosowania przepisów, które adresowane są również do innych podmiotów, niż w/w jednostki systemu oświaty, a nadto zgodnie z przepisem art. 70 ust. 1 in fine Konstytucji, sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa, jest to zatem materia ustawowa.

7. W/w obowiązek szkolny spełniany poprzez uczęszczanie do szkoły publicznej albo niepublicznej skorelowany jest z ustawowymi obowiązkami nałożonymi na rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu. Zgodnie z w/w przepisem art. 40 ust. 1 ustawy *Prawo oświatowe*, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do: dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły, **zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne**; zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć; informowania, w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, o realizacji obowiązku szkolnego spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 10 lub 11; nadto, zgodnie z przepisem art. 40 ust. 2 ustawy *Prawo oświatowe*, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi nauki, na żądanie wójta gminy (burmistrza, prezydenta miasta), na terenie której dziecko mieszka, są obowiązani informować go o formie spełniania obowiązku nauki przez dziecko i zmianach w tym zakresie; z kolei wedle przepisu art. 40 ust. 3 ustawy *Prawo oświatowe*, rodzice dziecka realizującego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 37 ust. 1, są obowiązani do zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w tym zezwoleniu; Żaden akt normatywny **nie statuuje obowiązku rodziców** dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnego **do sprawowania opieki nad dzieckiem w czasie uczestniczenia dziecka na zajęciach szkolnych, zapewnienia dziecku możliwość uczestniczenia w zajęciach realizowanych za pomocą technik i metod nauczania na odległość**, jak też zapewnienia temu dziecku urządzenia umożliwiającego dziecku uczestnictwo w tych zajęciach, w tym odpowiedniego komputera, czy laptopa oraz odpowiedniej infrastruktury informatycznej, Internetu, itp.. W/w rozporządzenia wydane na podstawie przepisu art. 30b i art. 30c ustawy *Prawo oświatowe* również nie zawierają żadnych unormowań, w sposób dorozumiany nakładając w/w obowiązki na rodziców dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu.
8. **Celem legalnego wprowadzenia obowiązku nauczania z wykorzystywaniem technik i metod kształcenia na odległość, należałoby uregulować przedmiotową kwestię ustawowo, tak poprzez wprowadzenie nowej formy spełniania obowiązku szkolnego**

(obowiązku nauki), jak też skorelowanie tej formy spełniania obowiązku szkolnego (obowiązku nauki) z ustawowymi obowiązkami rodziców dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu (obowiązku nauki) a spełniających go czasowo w w/w nowej formie.

/-/ Adwokat Iwona Tworzydło-Woźniak